

De consolatione theologie.

Liber. de consolatione theologie. Incipit feliciter.

Quæcumque scripta sunt: ait mag^{is} ille discipulus theologie Paulus ad nostra doctrinã scripta sunt: vt per patientiã et cõsolationẽ scripturarũ / spem habeamus. **C**onuenerũt aliquãdo sup hoc verbo volucer: cursor leuis explicans vias suas. Et monicus in religione degens. Qui vt vidit q volucer sibi

notissimus ad se venit de lōgino. multa quidẽ sup multis. sed multa plus plurima super aduena quodã germano suo conquirere disposuit. Cuius inquisitionem et alterius respõsionem. sequens dialogus explicabit: et hoc p quatruduũ sub tetragono consideratõnum. Que licet ad inuicem cõmunicent. erit tamen appropriatius prima de consolatione theologie per spem in cõtemplatione diuini iudicij. Secunda per scripturam in reuelatione regiminis mundi. Tertia per paciẽtiã in zeli moderatiõne. Quarta per doctrinã in conscientie serenatiõne. Deus aut paciẽtie et cõsolatiõis cõsoleet nos in omni tribulatiõne nostra. et det sermonẽ rectũ in ore duorum. Quorũ volucer sic incipit.

Primum metrum primi libri Elegiacũ.

In quo desctetur miseria ciuili dissensionis. Concordat in genere carminis primo metro Boetij de consolatione philosophie.

Carmina.

Sepe peregrinas volucer transmisus in oras:
Regrediens: patrie menia iam video.
Dulcis aue natalis humus: tu francia felix
Inclya parisius: nobile palladium.
Heu quid id est: seuo bellonam cerno tumultu
Ciuii furere: sanguine cuncta replet.
Spiritus in medium missus vertiginis errat/
Obtruncant gladijs mutuo se proprijs.
Carceribus trudent alios: aut flumine mergunt.
Dembraq; torturis plurima dilaniant.
Pars queuis dici pietas vult: publica curans
Commoda: que patrie viscera rumpit ouans.
Iusticie vultus atrox mentitur erinis.
Rex inuoc te clamans regia sceptrã rapit.
Exuperant syllã / cathilinã crimine vincunt.
Uim pro virtute bellicus horroz haber.
Non pater a natis tutus. fratremq; perire
Vult frater. soceri mors venit a genero.
Clerum / miliciã / ciues / sine lege reclusos
Carcere / plebs rabida sicut oues iugulat.
Nullus adest nostre respectus religionis
Iura sepulture denegat impietas.
Quisquis opes vel diuitias famatur habere /
Obijcitur titulus proditiõis ei.
Eligit hic partem neutrà defendere partis /
Dox vtriusq; patet innocuus iugulo.
Nec satis est alijs vni se tradere parti /

♦ Liber Primus ♦

Ni se flagitijs conscelerent paribus.
Quid q̄ te patriam pulchram violare vocatur
Extera gens? hostis te lacerando rapit.
Nulla fides pietasq; manet/confunditur omne
Fas q̄ nefas/regnat horrida tefiphone.
Extremos nonne fuerat iocundius indos/
Aut glaciale solum me penetrasse prius.
Aduena tu felix alia te parte receptans/
Namq; patent oculis non mala tanta tuis.
Verum monachus hic degit/sua claustra subibo/
Ac de fratre suo fecero verba sibi.

¶ Prosa prima libri primi.

¶ Monicus.

Est ne volucer quē video? Et certe is est. Dic precor o volucer vnde venis? que noua fers? qualis ad me te modo fors attulit? **Uolucer.** Sciro monice. quoniā in cōstātiēsi cōcilio generali. cum germano tuo conuersatus vsq; ad finalem summi pōtificis egressum. tandē diuerticula q̄rens etini cum eodem. qui iuxta cognomē suum peregrinus effici maluit in terra aliena/q̄ ad suos huc regredi. **Monicus.** Satis est o volucer. si certum me face re potueris. quid agit dilectus anime mee quid amor cordis mei. Nonne dolet velut exulem se fieri in ignota et longinqua regiōe/vbi liguā quā nō nouerat audit? Nonne subtristis est/se poni sub modio vel in obscuris sicut mortuos seculi. qui lucere super candelabrum fuerat institu tus? **Uolucer.** Nihil proorsus o monice/tempo et tempestate pensata/proq; diuturna animi preparatiōe qua sibi p̄ uiderat omnia que occurrissent equanimi ter toleranda. Gaudet potius in domino magnificans eum. et exultat spiritus eius in deo salutari suo. deputans se adiutum meritis et precibus aliorum. Itaq; de se securus. et in se domino miserāte trāquilus. deflet miseriam patrie proprie. indignissimāq; sortem. Cuius tamē calamitatis media pars nō est sibi nūciata. quā oculis proprijs horrens intueor. Quine tiam sup conculcatiōe veritatis et iusticie plorans ingemiscit. Miserabilem deniq; ciuitatis celeberrime desolatiōem tan

q̄ hieremias ruinas hierusalem lamēta tur. **Monicus.** Qua ratiōe fieri potest o volucer. q̄ etul a patria/a parentib; a propinquis a notis et amicis nō angustietur in corde/nō in animo turbetur? **Uolucer.** Monice. nihil difficile est volenti. Deministi puto vt aduena no ster semper in medijs etiam turbis et vrbi bus/solitudinem sibi quesiuit et dilexit. Solitudinem loquor que est a curis forinsecis/et hominū calumnijs vacatio. p̄ bans illud sapiētis. qui minoratur actu percipiet sapientiam. **Monicus.** Scio volucer et expertus testor. **Uolucer.** Ecce autē nunc elongauit fugiens et mansit in solitudine/expectans eū qui saluū se fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate. quoniā vidit iniquitatē et cōtradictōez in ciuitate. Enokauit sicut passer. erepta de laqueo venantium. Undiq; nimirū sibi parabatur insidiarum tendicule. Enatauit vt potuit/a naufragio reipublice. p̄stolans si forte postmodum sit spes. Nihil tandem se videns aduersus currētem furoris impetum nitendo proficere/defiliit aliozsum a curru publici regiminis/cedens raptui preualentis nequicie et malicie/quam ad presens nō vincit sapientia. **Monicus.** Vincet tādē aliquādo. crede mihi. volucer. Magna quippe et fortis est veritas et super omnia vincit ac preualet. **Uolucer.** Veritas o monice quando vincet nescio. hoc vnum p̄prijs oculis inspicio iuxta vocem ysaiē/q̄ conuersum est retrozsum indicium/et iusticia lōge sterit/quia corruit in platea veritas/et equitas non potuit ingredi. quoniā facta est veritas

De consolatione theologie.

in obliuione / et qui recessit a malo prede
patuit. Quo contra videre est falsitate: non
qualemcumque / sed hereticam prauitate in
via mandatorum dei / que pambulat vicos
et plateas / erecta ceruice / insultans catho
lice veritati cum defensoribus suis. prote
rit eos pedibus sordidissimis. Ac de ip
sis tanquam domina victoriosissima trium
phare gloriatur.

Monicus.

Prob dei atque hominum fidem. dic
provolucere vnde talis euerfio?
Nonne sancta generalis syno
dus. que pro veritatis tuitione
principaliter instituta fuerat / seculariter
huiusmodi veritatis exhibuit atque prote
ctricem. Verum hanc interim querelam
omissam volo quoniam cupit animus ex te
cognoscere quibus exercitijs se refouet fra
ter / quem torpere nequaquam putauerim iner
ti ocio: quibus insuper armis spiritualibus
aduersus iniquos fortune seuentis im
petus congregari solitus est / ne tristitia se
culi que morte operatur ipsum vel deiciat
vel absorbeat. **Volucere.** De veraz so
lida pegrini consolatione tecum sermonem
habiturus. significo in primis quod eam ac
cipit doctrine theologia / que comitem se
dedit pegrinationi sue. **Ab** infantia enim
sacras litteras nouit / neque furor hostilis
neque terror puertere potuit: quin perseque
retur iter suum / de qua sapiens. Attingit
ergo / ait a fine usque ad finem fortiter / et di
sponit omnia suaviter. Hanc amavi et ex
sui eam a iuuetute mea / et quesui spon
sam mihi eam assumere / et amator factus
sum forme illius. **Sequitur consolatio** in
trans in domum meam condescam cum il
la. Non enim habet amaritudinem conuer
satio illius. Nec tedium conuictus illius
sed letitiam et gaudium. **In** cuius pre
conium ita libet metro pangere.

Secundum metrum pri mi libri dactylicum

almaniū tetrametrum hypercatalecticum
In quo ponitur laus theologie in hoc / quod
est efficax consolari et currit cum secundo me
tro Boetii Deum quam precipiti.

Hic theologus pulchra sophia
Cui vult a puero se dare sponsam:
Que castum tenero stringit amore.
Eius se vocitans iure sororem.

Castus se sociam prebet in omnes
Ac vite releuat tedia meste.
Solatur resonans cantica syon
Securoque regit limite gressus.

Spes et vera fides concomitatur /
Et diuinus amor: quadraque virtus
Prudens sobriaque fortis et equa /
Donorumque cohortis iuncta beatis.

Ad te si tribulans fors ruit ylla.
Duris increpitans torua flagellis:
Perstes. impauido suscipe vultu
Nam sic viuunt / est pax in amaro.

Nam si flammigeris intonat ether
Fractus fulminibus / totus et orbis
In se dissiliat / si caro cedit

Dens esto stabilis / sede retenta.

Nec tu quesieris herculis arma /
Nec grandes validis viribus artus /
Plus horrenda satis / quam superarit.

Dac iutrice potes perdere monstra.

Infandas erebi carmine pestes
Uicit quando lyram temperat orpheus /
Dollescunt lapides / flumina sydunt
Sed se non superat victus amore.

Et vero cithara dum modulatur

Pastor postea rex carminis odas /

Quas aptat phronesis / ocyus exit

Requam spiritus a rege saule

Ergo nemo satis theologie

Laudes extulerit / tanta patrantis.

Qua cure fugiunt / mens hilarescit /

Que virtute sua monstra trucidat.

Unius vi rapitur aduena / degens

Terris / ad nitidum scandere celum.

Excellsa residens cernit ab arce.

Fortunam merito rectus vtraque

Secunda prosa pri mi libri sequitur.

Monicus.

Tu quidem laudaueris theologia
volucere. Sed in consolatione reci
pienda contra fortuitos casus con
tra vanam mundi felicitatem. Cur non
suffecerit celebris ille dialogus philoso
phie cum Boetio. qui prozus eleganti sti
lo / breui / et splendido compositus est. sen

tentias grauissimas atq; verissimas in se tenens? **V**olucer. **N**oli mirari monice. si theologia philosophie preficitur/ quonia sicut naturam gratia/ sicut ancillam domina et discipula magistra/ sicut tempus eternitas/ sicut ratiocinationem intelligentia sicut visibilia ea que non videntur. sic theologia philosophiam exuperat/ quam non abiicit sed in obsequium sumit. **E**st autem lex diuinitatis et ordo. vt suprema inferiorum iungantur ad superiorum infima/ more concatenationis/ veluti plato loquebat/ que in corporalibus argentea in spiritualibus aurea vocabatur **E**t plane hanc in scala iacob graduu figuratiōem accipimus. **P**ropterea sub compendio procedentes inducimus theologiam inchoatē verbū ab illo supremo / quo philosophia consolatio nem suam apud boetiū terminauit. **I**ta eni recto breuiatoq; ordine procedet theologia/ sursum machinā sue deductōnis erigens. si philosophie sibi fundamenta substrauerit. **D**uale vero sit illud quod postremū philosophia posuerit/ puto meministi. **M**agna enim vobis est inquit si dissimulare non vultis/ necessitas indicata probitatis. cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. **D**onicus.

Vemini volucer / et quali principio exordiens/ quali preterea medio progrediens hucusq; processerit retineo. nimirum qui studio libri illius ab adolescentia vehementer incubuerim.

Volucer

Congratulor eruditioni tue **S**i quidē ab hac sententia qua philosophia desinit/ theologia suam cū peregrino consolatiōem inicit/ qualis sententia formaliter in augustini soliloquio posita est. **E**t certe paulus dū ad hebreos scriberet/ collaudaturus virtutes fidei/ proposuit symbolum nature/ quod homibus pro omni tēpore necessarium fuit. **C**redere enī oportet accedentem ad deū/ quia est et inquirentibus se remunerator sit. **A**t vero deus ipse qualis iudex existeret/ qualem in superemuneratiōem daret querētibus se/ non potuit philosophia neq; discipuli sui du

ctu ratiōis inuenire. **D**eficiebat enim vōlentibus ad altiora conscendere scala creaturaru. per quam sempiterna dei virtus atq; diuinitas licet possit attingi/ non tamen vsq; quaq; vt cognoscerent quales quantas ve penas reprobis deum cōremnētibus/ qualia porro premia se inquirentibus/ iustus iudex tribueret. **Q**uod faceresi vel philosophi vel poetę tēptauerūt/ euauerūt in cogitatōibus suis. et viraliud q̄ errores fabulosos sibi q; dissidentes fingere potuerūt. **R**ectam deniq; mandatorum dei viam nescierunt qua p̄gitur ad vitam/ que est status omnium bonorū agretōne perfectus. qualem hic assequi neminem posse philosophia demonstrat experimentalit ratiōe. **S**ed vel virtutes vel actus formales q̄bus attingatur iste status obiectiue quidez. in deo intuitiue cognito philosophia tradere nō valuit. **D**iferatus autem desuper humanos errores deus/ eas veritates necessarias et salubres ad quas euehere nō poterat philosophia nec tēptare debuerat/ theologia supernaturaliter infusa / sicut et humanus supernaturalis ē finis/ reuelauit et addidit. **I**nter quas/ non irrationabiliter theologia super istam q̄ deus inquirentibus se remunerator sit. quia videlicet iustus iudex est cuncta cernens. collocat et adiicit modum iudicij a christo traditi. **I**bunt hē nō dubium quin mali/ in supplicij eternum. **I**usti autem in vitam eternam.

Nec enim est alia veritas efficacius generatiua timoris domini q̄ ista/ claudēs in se horrendissimū illud damnationis tonitruum. **I**te maledicti in ignem eternum. **A**nquid non horrendū valde p̄ici a facie dei summi boni? **S**ed ad horro ris cumulum inexcogitabilem / additur maledictio trudens in ignem/ non qualē cumq; / sed eternum. **E**t hoc cum dyabolo et angelis eius. vbi ascendet fumus tormentorum in stagno ignis ardentis et sulphuris/ vsq; in secula seculorum. vbi vermis eorum nō morietur/ et ignis eorum nō extinguetur. **E**t erunt vsq; ad satietatem visionis omni carni. **A**d hunc auditum si fides admixta est / timorē domini quis non sibi suscepit? **E**st autem timor domini iniciū sapientie. et ab ipso concipimus spiritū salutis. **E**t per eū declinat ois a malo. illūianē corda / et in oblectatiōe

De cōsolatiōe theologie.

S. venit misericordia. **Donicus.** Quare ratione fieri potest o volucer/ q per timorem et talem timorem veniat queuis oblectatio? Timor enim penam habet/ que perfecta charitas foras mittit. Qualis amplius esse cōsolatio potest hūi p oculis assidue stagnum ignis ardētis et sulphuris. in quod ne corruat/ formidare habet momento quolibet. Hec ynq̄s dum viuuit ab hoc pauore securus est. Hecit enī homo finem suum neq̄ si amore vel odio dignus sit. **Volucer.** Recte censes monice si theologia fidelis nequaq̄s ad vltiora per timorē istum pueheret/ si nō ad spem que non confundit/ effugere compelleret. Si non deniq̄s ad deum totius cōsolationis/ per dilectiōem amplectēdum sibi q̄s adberendū. velut in locum refugij/ mirabiliter induceret. **Donicus.** Vellem audire quo pacto fieri habet hec inductio vere mirabilis de timore in spem et amorem. Hecq̄ enim eadem sede cordis simul habitare posse vident timor et spes licet legam prophete iussionem regibus terre vt seruiant dño in timore et exultent cum tremore. **Et per sapiētem.** Qui timetis dominū sperate in illum. et iterum propheta. Beneplacitum est domino sup timentes eum et in eis qui sperant sup misericordia eius. et alibi sine numero spes timori coniūgitur. **Volucer.** Attendendus est o monice/ solerter ordo iudiciorum supmi iudicis dei. qualem philosophia non attingit. Unde theologia velut humano more loquens triplicem deo curiam/ triplicemq̄ thronum deputat. **Residet in prima curia et throno indulgens gratia.** Residet in altera curia et throno corrigens misericordia. Residet in tertia curia et throno damnās iusticia de q̄ per apostolū. Horrendū est incidere in manus dei viuētis. **Tradiderat homines omnes in hanc mortis damnatiōez preuaricator adam. nec erat qui de manu hac iudicātis dei posset eruere/ si non supra nature vires et merita/ cōstituisset nobis iustus iudex deus/ per sacramentum reconciliatōnis ynigeniti filij sui dei/ curiam primā et alteram in quibus gratiam et misericordiā iudices collocauit/ in thronizans quando factus est nobis a deo sapientia et iusticia/ sanctificatio et redemptio. Quādo preterea datum est homini**

bus damnatis in curia iusticie eam quasi grauaminis illatrice posse decliare appellando ad superiores curias gratie et misericordie/ quoniam supercaltat misericordia iudicium. fitq̄ vt vbi abundauit delictum supabundet gratia/ quod philosophia nō cognouit. **Donicus.** Incipio volucer grauioribus q̄s antea scrupulis vrgeri/ vt omitram questiōes interim multiplices/ et tuis habentes dictis ortū de fide philosophorū et aliorum quo pacto saluari sint aliqui sub nature sola lege. **Tradit itaq̄s philosophia vix pscrutabilem diuine prouidentie viuacitatem. prefertim dum ad eam confertur humani libertas arbitrij/ cum certa precognitione futurorum.** Sed ecce supaddit theologia difficultatem in immensum minus inuestigabilem/ neq̄ comprehēibilem. dum quosdam ex hominib⁹ recipit iudicādos in curia gratie vel misericordie et ne beatitudinis picipes facit. Alios vero multo plures damnat in eternū sua iusticie seueritas/ dicente eo. **Multi vocati/ pauci vero electi.** Virum autē si quis in hac recogitatōne constitutus nō perturbetur et totus horrore tabescat/ qualiter abscondita non est cōsolatō ab oculis suis/ iuxta scripture verbum/ dum ita deus inter fratres diuidit. **Volucer.** Fatendum est in primis Donice/ q̄ hec cōsideratio iudiciorum dei qui terribilis est in consilijs super filios hominū/ si cum superba curiositate recensatur/ p̄cipitat in illam sapientis damnatiōem. Qui scrutator est maiestas/ opprimeat a gloria/ exterminat omnē bone cōsolatiōis virtutem deniq̄s in reprobam de deo desperatiōem/ et in odiosas rabidas et insanas blasphemias demergit et absorbet. hoc in viatoribus aliquibus hoc in damnatis omnibus opatur. **At vero cōsideratio talis si cum debita humilitate et reuerentia fidelis et p̄ cordis assumatur.** Si cum captiuitate omnis intellectus in obsequiū fidei reuoluat. nullam existimat peregrinus noster potiozem vel efficaciozem ad consecutiōem legitime cōsolatiōis viā/ diuinitus elargiri. Nonne senserat hoc propheta dum suspirans ait. **Demor fui iudicioz tuoz a seculo domine/ et cōsolatus sum.** Quā cōsolatōz nescio si vehemētius exp̄ssit alio loco is q̄ dixit. **Et exltauerit.**

extra se salierunt filie iude propter iudicia tua domine. **¶** **P**onicus. **¶** **O**bservandum ne est obsecro volucer: ne minus sobria fortassis et insolens sit huius doctrine traditio. quonia stultorum infinitus est numerus/carnalium et arrogantium/que non capiunt que dei sunt. et si non dixeris ea que versant in corde suorum que suo ingenio penetrare se gloriari possint. **¶** **V**olucer.

¶ **C**orrigit et repellit tuam hanc hesitationem conscius arcanorum divinatorum apostolus. qui satagens contentiorem gentilium romanorum et iudeorum qui susceperant fidem compescere/collocavit totius disputationis sue velut centrum et cardinem super eum consideratiorem divine predestinationis et prescientie ab illo loco. **¶** **S**cimus autem quonia diligenter deum omnia cooperantur in bonum his qui secundum propositum vocati sunt sancti. Nam quos presciuit et predestinavit. usque dum exclamat. **¶** **O** altitudo divitiarum sapientie et scientie dei/que incomprehensibilia sunt iudicia eius et inuestigabiles vie eius. **¶** **Q**uis enim cognovit sensum domini? **¶** **A**ut quis consiliarius eius fuit? **¶** **A**ut quis prior dedit ei et retribuetur illi? **¶** **I**lluc inserit que non volentis neque currentis sed miserantis dei est. et cuius vult miseret. et que vult indurat. **¶** **E**t que non ex operibus. sed ex vocante dictum est **¶** **J**acob dilexi. esau autem odio habui. **¶** **A**postolus igitur doctor gentium in fide et veritate inter quas erant insipientes multe carnales et superbe. si premissam eis consideratiorem pro sua edificatiore non timuit exponere. quatinus eas et iudeos multo reduceret ad legitimam pacis et caritatis formam. **¶** **Q**uo pacto verendum erit inter christianos. presertim eos qui de sua salute solliciti sunt consideratiore ista utique apud eum talem de sua salute consolatiorem suorumque similium operata est. ut assereret **¶** **C**ertus suus enim que neque mors. neque vita. neque angeli. neque principatus. neque virtutes. neque instantia. neque futura. neque fortitudo. neque altitudo. neque profundus. neque creatura alia poterit nos separe a caritate dei que est in christo iesu domino nostro. **¶** **P**oterit autem certitudo talis accipi de certitudine revelatiore divine si **¶** **P**aulus de se solo loqueretur. **¶** **S**ed dum connumeravit alios electos. dei convenientius intelligitur hoc esse dictum de certitudine spei. que trans

quillitas quantum sit operativa. satis admodum propheta regius exposuit. que dum gloriabundus in domino dixerit **¶** **I**n pace in id ipsum dormiam et requiescam. **¶** **S**ubintulit pro causa spei dicens **¶** **Q**uonia tu domine singulariter in spe constituisti me. **¶** **P**onicus. **¶** **S**cire velim o volucer quo studio vel industria devenit advena noster ut in hac pace in id ipsum fruere? **¶** **V**olucer. **¶** **A**ccipito verba mea sobrie **¶** **N**ec enim dicere presumo. nisi quod aspirat et aspirare suadet ad illam pacem in id ipsum cum propheta dicente. **¶** **C**oncupivit anima mea desiderare iustificatiore tuas in omni tempe si forte aliquando desiderium sui et similitum pauperum exaudiat dominus. et preparatiore cordis eorum audiat auris sua. **¶** **S**cit enim quonia nemo repente fit summus. scit quonia munus hoc gratie magis est que industrie. **¶** **N**ihilominus doctorum devotorum scripta relegens theologia ductrice suis uti conatur industriis ne sibi met deesse putetur. deumque temptare videat. **¶** **E**nititur experimento cognoscere que sit illa pacis consolatiore qua sobrie inebriat? exclamat psalmista. **¶** **Q**ua magna multitudo dulcedinis tue domine qua abscondisti timetibus te. **¶** **S**ignanter ait abscondisti quia nec ab habere tradidit nec ab eo qui non habet capi potest. **¶** **E**st quippe nomen novum in calculo candido scriptum. quod nemo scit nisi qui accipit

¶ **T**ertium metrum. **¶** **R.**

primi libri glyconici coriam bicam. et proportionat secto primi de consolatiore philosophie. **¶** **C**um phebi radijs.

¶ **M**agnū crede nimis bonum **¶** **I**ntus quo valeas frui? **¶** **E**xtra non liceat loqui.

¶ **C**erte nescit homo vetus **¶** **I**ntro quid sapiat novus **¶** **H**oc est manna reconditum. **¶** **S**ensus quod capit intus. **¶** **Q**ueris qualis ei sapor? **¶** **A**urem verbaque quid paras? **¶** **B**usta post videas licet.

¶ **D**egens frater agro sener **¶** **Q**uerit gaudia que domi **¶** **F**rater iunior accipit. **¶** **E**cceus mel ionathas prius **¶** **B**ustat proterinus hinc videt.

De cōsolatiōe theologie.

Mel nobis sapidū deus:
Duo fastidia tollere
Dundi notia fas tibi.

Tertia prosa primi.

Monicus.

O Miseris interim volucer ver-
bum sup istis affectus deuoti/
sentimētis/in quibus stat sapi-
entia: que in mysterio abscondi-
ta est. **Hec** est theologia mystica/de q̄ tra-
ctatus fratris apud me seruo/ quosdā la-
tino/ quosdā vulgari scriptos stilo. **Sed**
sup his altera fortassis die sermo fiet: -

Perge vero prosequi de spe: respondens
ad pauculas interrogatiōes meas/ qui se
cretorum aduene nostri cōsciūs es. **Reco-**
gitat ne supremū iudicem deū: homines
ex massa peccatrice: p̄destinasse quidem
hos ab eterno sempit̄ne beatitudinis fo-
re participes/ alios vero p̄scitosz repro-
batos ad suppliciiū perpetuū. **Uolu-**
cer. **Re**cogitat monice/ et id sane frequen-
ter. **Monicus** **A**ccusat ne diuersum
huiusmodi iudiciū dei: tanq̄z p̄terea sit
in eo seua quedā crudelitas/ indigna bo-
nitate sua summa. **Uolucer.** **A**bsit
monice talis aduersus deū blasphemia/
neq̄ enim p̄sonā accepisse/ neq̄ iniurias
fecisse dici potest q̄ nulli debitor est. **Dō**
notauit apostolus dicens. **O** homo / tu
quis es qui respondeas deo: nunquid di-
cit figmentū ei qui se fingit. quid me feci-
sti sic. **An** non habet potestātē figul⁹ lu-
ti ex eadem massa facere. aliud quidē vas
in honorē. aliud vero in cōtumeliā: -

Talis ap̄d homīes similitudo plurima
reperitur. nedū super rebus vita carentib/
sed animatis / quib⁹ vtūtur pro arbitrio
suo alijs ad mortē. alijs ad cōseruatōem
nec arbitrātur se: v̄l iniurie: vel crudelita-
ti obnoxios esse. **Q**uid si vult deus in
maḡ domo sua manifestare diuitias glo-
rie sue. istis in ostensionem misericordie:
alijs in manifestatōem sue iusticie/ glori-
ficans illos ex misericordia/ istos ex iusti-
cia derelinquens: quatinus resultet car-
men illud pulcherrimū. **Ex** graui tenore
iusticie/ z molli cantu misericordie/ de q̄
li profiteſ p̄pheta. **M**isericordiā z iudici-
um cantabo tibi dñe. **E**x si pauciores
sunt qui saluātur / manifestior est in hoc
gratia dei quēadmodū int̄ surdos z clau-

dos mutos z mortuos/ pauciores sunt q̄
miraculo curātur/ q̄ qui proprie cōditio-
ni relinquūtur. **V**erū dum ad singula-
ria sit descensus et inquisitio. cur videli-
cer Petrū vel Paulum deus elegerit ad sa-
lutem. **J**udam vero z diuitē epulonē de-
reliquerit: oportet vt humana garrulitas
apponat digitū ori suo/ hoc vnum profi-
tens q̄ iustus est domin⁹ in om̄ibus v̄ijs
suis. **I**taq̄z sicut nulla potest assignari
ratio cur inter tot res possibiles fieri/ ista
nō: illa facta est/ nisi beneplacitū dei. **I**ta
de recreatōe seu regeneratōe/ ad vitam
spiritualē/ multo magis dici debet. **N**eq̄
confugiendū est ad illorū merita vel ope-
ra/ quos ab eterno p̄destinat deus. quia
si ex opibus: iam nō ex gratia. **S**ed neq̄
priorē eterna dei voluntas causam ha-
bet/ qui fecit om̄ia propter semetipm. im-
piū quoq̄z in diem vindicte. **N**ihilomin⁹
fatendum est q̄ nemo sine culpa damna-
bitur. sicut absq̄z gratia saluabit nullus.

Monicus **P**erge volucer inquire-
re cōsequenter/ si hanc aliquādo peregrini-
nus noster cōsideratiōem super se/ z ad
se reflectit. **H**editās ne forte sit ex nume-
ro reproborū/ neq̄ enim gloriari potest se
peccatū nō habere: neq̄ de alia massa esse
q̄z ceteros. **Uolucer** **D**icam illō mo-
nice quod sentio. **H**editatur aliquādo se
cum cōquerens. quid si iusto dei iudicio
damnādus es. **S**i reperit in dispositum
cor suū ad humilem hui⁹ cōsideratiōis
susceptōem/ derelinquit eā/ z ad alia se cō-
uertit. quemadmodū fieri consiliū est in
tēptatiōibus vel interrogatiōibus carna-
liū peccatorū/ vel experientijs earū rerū/
que sunt difficillime electōis. vt si querat
aliquis a semetipō **V**alles membratim
laniat⁹ mori/ q̄z illecebrose voluptati mu-
lieris pulcherrime consentire. **S**i vero
percipit affectum suū/ deo propicio tran-
quillum/ humilem z suauē/ sicut impreca-
tur apostolus. **D**eus autem spei repleat
vos om̄i gaudio/ et pace in credendo/ vt
abundetis in spe/ et virtute spiritus san-
cti. **S**istit pedetēptim tamē et caute/ in hac
recogitātōe. si forte damnandus est. **L**u-
ius apprehensionī/ nequaq̄z remurmu-
rat/ sc̄dm presentem affectum/ z sensum
de diuina iusticia. **S**ed humiliatus di-
cit. **I**ustus es domine/ z rectum iudiciū
tuū. **N**ō q̄z damnatiōem eligat. **A**bsit. qz

nec deus hoc vult ipm velle / sicut nec peccare nec desperare dum viator est. Dicit potius cū Job. etiā si me occiderit tamen in ipso sperabo. Et cōuersus ad dominū cū pio et humili affectu. Scio inqt eq̄ssi / me iudex / quoniā damnati in inferno te odiunt. te iniustū. te inuidiū. te crudelissi / mū iudicant. te blasphemant. te sanctisq̄ omnibus ore rabido maledicūt. Scio q̄ illic cōstitutus (heu me miserū) sic agerē. At vero dum interim affectib̄ tam effe / ris et blasphemis careo. amo te qui totus es amabilis. te iustissimū / te amāntissimū te clementissimū diiudico. te collaudo. tibi sanctisq̄ omnibus tuis ore pio bene / dico. quicquid postremo de me futurum ordinauerit voluntas tua / corde credo et ore profiteor. quoniā nulla est iniquitas apud te qui sanctus es in omnibus operi / bus tuis. **¶ Donicus.** Placet volu / cer distinctus iste modus habendi se cir / ca recogitatōem diuine predestinatōis seu presciētie / nam sicut in primo curiosi / tas temeraria. sic in secūdo meritoria val / de humilitas exercetur. **¶** Videre simile est in aspectu vel recogitatōe formose mu / lieris / vbi periclitaret̄ incōtinens. conti / nens vero fortiter habituatus / vteret̄ ad virtutem. **¶** Video q̄ amor hic gratuit⁹ est. nō mercenarius. nō reuocatus. hec af / fectio filialis vel fidelis sponse. quē amo / rem / quia donū suū est / nō acceptare non potest. quia diligentes se diligit. Beatus qui ascēiones in corde suo disponēs ad hunc gradum pene supremū peruenit. **¶** Sento deinceps magis ac magis q̄ me / dio potest hec consideratō pacem quan / dam et consolatiōem operari. Ita tamen si sit ap̄d homines qui peccata iam non iterāt. nam iteratio peccatorū quid aliud pretendit q̄ reprobatiōem et interitum? **¶** Attento q̄ spes nō ex meritis proueniēs presumpō est. nō spes estimanda. **¶** Volu / cer. Scio o monice quoniā nemo est qui viuit et nō peccet quando et septies in die cadit iustus. Et beatus dicitur a psal / mista. nō qui non fecit. sed cui nō impu / tauit dñs peccatū. Virū fortasse videbi / tur quod dicitur sum. Inuenire est homi / nē qui quanto pluribus impugnat̄ tē / tatōibus / quāto renitēs eis pluries eui / citur / vel in voracitate gula. vel in somni / culosa dormitatōne / vel in stimuloꝝ car /

nis crebra p̄pessione / et alijs huiusmodi / tanto frequēti⁹ certius et ideo forti⁹. qz humilius / in deū se proicit. de deo sperat et confidit. **¶** Consultate quidē dum nullam videt in se fiduciā resistēdi vitijs / neq̄ vir / tutes et salutē adipiscēdi repositā. Falloꝝ si nō ita dauid egerit inq̄dens. Impulsus euersus sum vt caderē / subdit. cuius inni / rus ē auxilio / et domin⁹ suscepit me. Rur / sus cū ab homib̄ sibi desperatō impro / peraret / quia tulerat ouem et pastorē occi / derat / et dicerent. non est salus ipsi in deo eius / ipse solidiori spe deo filius respōde / bat. Tu autē domine susceptor meus es gloria mea. et exaltans caput meū. **¶** Do / nicus. **¶** Ut intelligo volucer. Ita se res / habet / q̄ apud vere humilem quāto mi / nus est in se spei / minus in ope aliena si / ducie. minus deniq̄ vult cōstituere iusti / ciam suam. tāto plus spei plus fiducie de deo ꝑcipit. plus quoq̄ iusticie dei fit sub / iectus. dicens ex sententia. **¶** Vbi autem adherere deo bonum est / et ponere in dño deo spem meā. clamans ei. in tua iusticia plane non in mea / libera me. Postremo magis intelligere nunc video / que in de / notoz libris legi / de introductiōe sponse in cubiculum sponsi. de osculo oris eius post osculum manū et pedum / de habi / tatiōe prererea in adiutorio altissimi / nō in habitatiōe vel meritorū proprioꝝ que vanā est. vel penarum futuraz que anxia vel industriarū propriarū que timida est et incerta. **¶** Certa vero qualiter esse pos / sit in adiutorio altissimi. inter tot vite di / scrimina. inter tot criminū lapsus. inter tātam electozum paucitatē edisseras ve / lim. **¶** Volucer. **¶** Rerum ista condi / tio est o monice / vt in suos fines tendant quib̄ adeptis quiescunt adherentes eis. hoc de grauib̄ deorsum. hoc de leuib̄ sursum videre est. Est autē humani cor / dis desiderium et pondus / in deū / sicut in locum suū et centrū ferri. est supremū post quod nō relinquit̄ aliō humane peregr / nationis refugium. Superest igitur nihil infra quod / vel vltra quod possit huma / nū se cor deflectere vel fugere. dum ponde / re suo se cōstituūt adherere deo. nūc interi / per spem. fidem et amorem. neq̄ enim sibi dat aliter status presens. Porro sicut ali / quis dicitur adherere certitudinaliter lo / co alicui vel baculo / dum totis virib̄ ita

De cōsolatiōe theologie

stare vult. nō aliter spem certā dicimus p
deliberatā voluntatis adherētiā. neq;
enī spes est in assensu et vi rationali / sed
desiderio et expectatōe virtutis irascibi
lis tendentis in ardua. quod desiderium
tendentia / vel expectatō reperitur in virtu
te spei cum tanta certitudine p adherenti
am volūtatis / q; p nullius temptatōnis /
vel recogitatōis insultū vult ab ea semet
euellere. **C**onsurgit ex radice simili cer
titudine in assensu fidei. dū p nullas ratio
nes vel fantasias fidē impugnantēs / vult
derelinquere / quo minus stet in fide / ad
obeditiōē dei / et meriti cōquisitiōem.

Quartū metz pri mi dimetrum Jambicū.

Que mōris alto stat iugo
Quercus suis radicibus
Defixa nitens fortiter
Ventos et imbres non timet.
Assumit hinc plus virium
Quo plus in imo se locat
Concussa venti turbine
Sic spes ferens reptamina
Antheus inuictus fuit
Dum cautus incubans humi
Non vult in altum surrigi
Flams ilico perit.
Que collocatur sacro
Domus loco fideliter
Venti / pluuie / flumina
Defeuant / nunq; ruit.
Merere vos spe firmiter
Vestro loco nitamini.
Aster locus certe deus
Duo spes reponit certior.

Prosa quarta pri mi libri. Monicus.

Usum est aliquibus o volucer
q; spes in prescitis semp sit er
ronea. Id enī se putant habitu
ros quo carebunt. Alij volen
tes hāc a p̄surditatē euadere dixerūt spem
in hac cōditionali existere. Si legem dei
obseruauero salu⁹ ero. **U**olucer. **M**o
nice. nec hoc vltimū sufficit ad spem. sta
ret enī cum desperatōe talis cōditio. **N**ec
primū sobrie dictū est. q; deus obliget re
probos ad errandū / sicut obligat ad spe

randū. **P**roinde spes ad certā beatitudi
nis expectatōem / sic se habet. **P**onit sibi
p fidem / q; est aliqua talis beatitudo. iun
git q; ad illā pura liberalitate et gratia de
us ab eterno quosdā predestinat et eligit.
Addit q; ad consecutōem hmōi finalis
beatitudinis. ordinauit mediā cōuenien
tia / varijs modis sine numero. **I**nter que
mediū precipuū est gratia. que ideo dici
tur vita eterna. quia pignus eius est / vel
arra. **H**anc autem gratiā nulli dedit neq;
daturus est / nisi p mediū mediatoris dei
et hominū. **Q**uā gratiā pro omnib; meru
it ad sufficiētiā. sed non ad efficaciā. ni
si incorporatis sibi per fidem habitualē / vt
in paruulis. vel actualem et habitualem q̄
per dilectiōem p̄seueranter operatur. que
fides min⁹ explicite fuit in prophetis tē
pore legis scripte / q; in apostolis tempe
gratie. **E**t longe minus in philosophis et
alijs gentilib; p lege nature. **Q**uāuis enī
omnes accedentes ad deum oporteret cre
dere q; deus est. et q; inquirentib; se remu
nerator sit. quis est; tamē modus quo ta
lis remuneratio cōsequeretur / p mysteri
um videlicet incarnatōnis filij dei. sicut
non erat explicite reuelatū / sic nec explici
ta fide credendū. **R**eterum spes taliter in
structa p fidem. que suus est oculus / figit
in primis desiderū suū ad beatitudinis
adeptōem tanq; ad finem. **E**t ab illo desi
derio nequaq; vult auelli. **D**einde deside
rat mediā quelib; ad huius finis assecu
tōem per dei p̄uidentiā ordinata / p arma
iusticie sicut dicit apostolus. a dextris et
a sinistris. per gloriā et ignobilitatem. per
infamiā et bonam famam etc. **F**ides itaq;
rursus dicit ei / q; diligētibus deum et spe
rantibus in eo / omnia coopantur in bo
num / sicut tradit apostolus q; omnia no
stra sunt / conformiter ad christū. **P**rimū
querite regnū dei / et omnia hec adijcient
vobis. neq; talium aliquis predestinato
rum peribit vnq;. **Q**uo contra fit de re
probis q̄bus omnia cedunt in malum /
etiam aliena bona que in scādalum sibi
vertunt et ruinā. **N**ihilomin⁹ quoniā ig
notum nobis est quos vult inter homi
nes deus et qualiter saluos fieri / opandū
est bonum ad omnes / vel orando / vel cō
monendo / vel hortando / vel increpādo /
vel ab errorib; vitijs abducere satagēdo
Ita sagenā caritatis pcludit i se bonos et

malos separandos in litore iudicij .

Preterea si ex peccatis electorum diuina bonitas potest. scit et vult elicere bona. nō tamen idcirco mala bona sunt/vel eligenda. sed cauenda penitus plangēdaqz. **L**audāus autē benignissim⁹ et omni potens deus q̄ malis nostris nō solū nō vincit/ sed ex eis operatur bonum nostrū. **S**ic enī dicit omnia sub peccato cōcluisse. supple pmissiue vt omnū misereat. **P**eccauit petrus/ humilior cauior et misericordior effectus est/ nō actōe mali sed miseratōne dei. **P**eccauit **M**agdalenā/ plus postea dilexit. qz multū sibi dimissum est. et in exēplar penitētie ceteris cessit. **B**lasphe⁹ fuit **P**aulus. confitē humiliatus/ q̄ nō sit dignus vocari aposto- lus/ et est inter peccatores prim⁹. **D**eniqz iocūdatur pater et epulat in receptōe filij prodigi. **E**t gaudiū est angelis dei super vno peccatore penitētiā agente. **Q**uis nesciat proinde paupes dum de stercore pctōrum erigit eos deus/ collocās in gloriā cū p̄cipibz populi sui. q̄ in ampli ores erga diuinā benignitatē assurgunt gratiaz actōes/ nō quin innocentia p̄seruata seruataqz/ plus habeat dignitatis et gratie ceteris paribus. **S**ed in reparōne depdite magis eminet misericordie benignitas. **D**iserādū vero est. quod in reprobis agit et diuerso/ de virtute et humilitate supbiū. de gratuitis dei donis vel ingrati sunt vel tepidi/ vel in suā et aliorū p̄niciem et dei inhonoratiōem abutentes vertunt. **I**ta vt eoz quandoqz fiat oratō in peccatū. hic p̄ ingratitudinē. in inferno autē p̄ blasphemā insaniorē. **R**ecordantes enī quē admodū fuerūt aliquādo supplices deo. **P**ec et illa bona facientes/ venerātes sanctos sanctasqz omnes cū deuotiōe/ quidni rabidiori cōtabescāt odio et maledictis latrēt aduersus deū sanctos sanctasqz omnes. p̄sertim eos quos p̄cipue coluerūt eos inuidos. eos crudelissimos. impios et ingratos. qui non ipos a tormētis cum possent eripiūt/ acclamantes. **Q**uid ergo dicem⁹ ad hec/ faciem⁹ igit mala vt deus eliciat bona/ vel bona vitabim⁹ ne cōtingant mala qualia terigimus/ Absit. p̄pter id enim quod p̄ accidens est. nō debet illd quod de se est variari. **D**oniceus. **H**orresco volucer hec audiens/ et videns te sup admirabili

via niti pro cōsolatōis adeptōe. dum tremende et p̄trarie desolatōis memoriā sub inducis. **V**olucer. **H**ic mod⁹ est. hec ars theologie/ credideris monice/ q̄ sicut per stulticiā et scandalū predicatōis crucis saluos fecit credentes sic p̄ insipientiā trahit ad sapientiā dicente apostolo. **S**i quis videtur inter vos sapiēs esse in hoc seculo. stultus fiat vt sit sapiens. **N**ō aliter vult eadē theologia per summā desperatiōem de homīe. trahere ad summā de deo spem. et p̄ desolatōem inestimabilē et intolerabilē. sursum ducere ad solidam consolatiōem. **A**ddideris nullā esse recogitatiōem que plus ista radicaliter euellat ab humano corde supbiā. de se semper aliquid magnū presumētē/ cui resistit deus. que magis insup gignat et nutriat humilitatē legitimā sub deo et ad homines. vitijs procul expulsis que fert se cum supbia. **N**am qua fronte poterit aliquis fratrem suū qualēcunqz deinceps. vlt odio vel iravel inuidiā p̄sequi. immo nec animo q̄ reprobus sit iudicare. qui videt se de eadē massa peccati in eadem damnatione esse. neqz scit quid sibi castina pariat dies. **O**si voluerit gloriari de bonis suis/ mendax est si non habet. si habz illa gratis accepit a deo. **Q**uid ergo gloriatur quasi nō acceperit. **Q**uid preterea iudicat alienū seruū qui domino suo stat/ aut cadit/ stabit autē. potens est enī deus statuere illum. **S**ub hoc intuitu dixisse putandus est apostolus. **V**enit deus saluos facere peccatores/ quorū prim⁹ ego sum. primus itelligo quo nullus prior/ vidēs se cum alijs equaliter filium ire. et ex eadē peccati massa esse/ q̄les venerat saluare deus. **D**oniceus. **I**ntelligo volucer materiā hāc de timore et spelatā esse. vel lem traderetur sub compēdio mod⁹ quo precipue spes stabilitur. **V**olucer. **A**mirum stabilitur a deo/ cuius supnaturale donum est. **S**ed si particulari⁹ aliquid exigis. inuenit quadruplex meditatio que velut in tetragono firmissimo gestat spem. **U**na meditatio est diuine iustitiae vt spes. **A**ltera diuine promissio/ nis si spes. **T**ertia immēse dei pietatis ne desperes vnqz de suis miseratōnibus. **Q**uarta proprie fragilitatis/ ne spes in te vel proprijs viribus. **D**ic igitur cogitationi tue sollicitati spem deserere. dū

• R •

De consolatiōe theologie.

non facis certam vocatiōem tuā / p bona opa / quotidie corruēs de peccato in peccatum. ingerētī proinde ne sis de multis vocatis et non electis / sicut vita tua similis est multoz. **D**ic respondēs / q obedis iubēti deo qui mille locis scripture sacre precipit vt speres in eo. cui dicit. **E**turge dñe deus in pcepto quod mādasti. pñcio me in te iubente te. nō es crudelis aut fallax vt abūcias me. iuncta psertim multiplici pmissione tua / qua sperātīb in te pollicitus es q liberares eos. eripes. saluares et glorificares. **L**uius demū tā imēsa pietas est. vt nullis peccatis etiā in finitis si pmississem ea solus / vinci possit hic in via. **Q**uod q̄ interposuisti cū imobilitate cōsiliū tui iusiurandū. vt p duas res immobiles sicut loq̄tur apostolus tuus quibz ipossibile est mētirī te / nos fortissimū solatiū habeam⁹ ad tenendā ppositam spem. q̄uis enī sis inobligabilis a creatura tua rōnali / quicqd̄ agat p te vel erga te. voluit tamē dignatissima condescensio tua. cōmerciū quoddā habere cū hominibz / vt benede te mereatur si iussa tua ppleuerint / et in te sperauerint / qui si delis es et teipm negare nō potes. **H**ec tu ita deo. **P**ostremo dū propria fragilitas obijcit vt desperes. desperes volo. sed de te et in te qui homo et caro es. nā maledictus homo qui pfidit in homine / et ponit carnē brachiū suū / et a dño recedit cor eius. **S**ed hic occurrit trepida cogitatio dicēs. qua ratōe conabor declinare vitia. virtutes acquirere. seruare mandata dei. sine q̄bus sperare vitā ingredi / iā nō spes est sed arrogās et infidelis psumptō. **C**onaberis pro: sus. sed in adiutorio altissimi. et millies victus. millies conaberis eo quidē amplius et certius / quo nulla tibi superest fiducia de pprijs opibus. **P**ropterea dicitur Salomon finē contionationis sue dū pferre vellet. **S**erua mā data premisit. deū time. quia videlicet ab ipso est bonū vel velle vel pficere. **D**ominicus. **R**etineo q̄ in soliloquijs filia de se cōfessus est August. **S**perabā inq̄t aliquādo in virtute mea que nō erat virtus. **E**t cū sic volui currere / vbi magis stare credebā / ibi magis cecidi. factusq̄ sum magis retro q̄ ante. **D**icebā enim / hoc faciam. illud pficiam. fiebatq̄ post. nec hoc nec illud. quoniā de meis viribz pfidebā

Anc autē confiteor tibi dñe rex pat̄ celi et terre. quoniā non in fortitudine sua roborabit vir. vt nō glorief̄ ante te stulta psumptio oīs carnis. **V**oluer. **T**ra ducit aduena noster meditatiōem hāc etiam vsq̄ ad angelos et sanctos / dum attendunt horrozē diuinorū iudiciorū in dānatis. **L**anim⁹ enī q̄ tremūt angeli atq̄ archangeli. tremūt intellige. nō ex fortitudine sue dānatōis / quibz inest glorie securitas. sed eo magis ex alioz dānatione. q̄ si si tremēt et pauerēt in se deficientes / resiliunt in adiutorē vnicū deum. adherentes ei / se fragiles et nihilo similes reputātes sine eo. **A**ddidit de hūanitate xpi q̄ si cut inesse suppositali / sic innitit̄ psonalitati filij dei q̄ propria deserit / nec i se subsistit. ita inesse gratie vel glorie innititur deo / q̄ nullatenus in se. **E**t ita de sanctis quanto pfectiores. tāto humilior et reuerenti⁹ in adiutorij dei resiliūt. **Q**uocōtra de reprobis. q̄ magis refugiūt a deo et ad se cōfugiunt. quo dānabilius puniūt qm̄ in ipsis est amor sui / vsq̄ ad contemptū dei. sicut in alijs est amor dei. vsq̄ ad contemptum sui. **D**eniq̄ spes velut ancora. quantomin⁹ in arenulis fragilibus et fluidis humani auxiliū figit / tanto solidius et certius supra firmā petrā (que xps est) defixa stabilitur. **E**t si quefuerit aliquis. qd̄ igit̄ de illis quos nō saluat de⁹. **R**espōsum habeat q̄ velut animalia propter hoīes creata sunt. ad obsequozum varietatē / illa blandiēdo / ista seuiēdo. intelligere sic habem⁹ propter electozū salutē prescitos esse formatos / siue nocere siue obsequi conētur / vt non glorief̄ omnis vel obsequēs elect⁹ / vel aduersans eis. **N**eq̄ tamē ita sunt accipiēda q̄ dicta sunt. q̄ si tollatur libertas arbitrij. **F**ortificat̄ siquidē magis et instituit̄ / sed in deo viuificante p gratiā. que est velut anima quedā vitam habēs in potentia ad vitā secundam. ad meritoria videlicet opatiōem. **I**taq̄ si cut opatiō animalis p̄supponit esse nature. sic opatiō spiritualis vitā gratie. **S**neq̄ audiendus est **L**icero. q̄ vt libertatē in hominibz statueret / abstulit a deo prouidentia. **N**eq̄ rursus ex aduerso recipiend⁹ alter. qui diuinā prouidentia sic instituire voluit / vt arbitrio nostro necessitatē imponeret. **P**ro nefas etiā in peccatis dicēs deum velle et facere nos peccare

in manifestationē glorie sue. Porro viam mediā et regiā tradit theologia reuelata si de subnira. q̄ gradiēdū est etiā vbi ratiocinationis s̄rie dissolutio plena nō pateret.

¶ Donicus. Existimo q̄ has s̄nias nec inceptū satis capiūt nec experientiā dare potest industria nisi pueniēte in b̄ndictionibus dulcedinis et coopante dei gr̄a/ ineffabili valde mō. Et hoc ē dei donū scire a q̄ postulāda sit et impetrāda talis gr̄a. Dulcra enī dicim⁹ et deficiim⁹. verbū autē abbreviatū et summātū facit sapiētia/ dū i animas sanctas se trāffert. delicias suas cōputans eē cū filijs hoīm. in quib⁹ b̄nplacitū est deo/ q̄ sperauerūt sup misericōdia ei⁹. Sz ecce iam aduēspascit et inclinata ē dies q̄n ad se me vocat op⁹ dei/ simul et vie lassitudo quietē te petere suadet. Expectet p̄ reliquis multa enī querēda supsunt sequēs dies. **¶ Volucer.** Expectet placet si pri⁹ audieris sub exēplari modulamic/ q̄lis sit vt eū recogites/ germani tui status.

Quintū et vltimū

metrū primi libri dactylicū tetrametrū h̄y/ percaulecticū. currit cū quinto quartū de conso. phi. Boetij Si quis arcum:

¶ Aus e multis nauta profundo
Dum regit nauē. ventus et imber
Et procellarum turbida moles
Si repetitis motibus vrgent
Proximas nautis crebro minantes
Naufrage cladem mortis adesse
Nitur/ fesus arte magistra
Nil in expertum corde pauenti
Segniter linquens omnia solers
Tentat vt nauis litora capret
¶ Si malivero tanta molestat
Seuiens pestis/ iamq̄ latratu
Terret auditum scilla canino/
Attrahens gulpho cuncta voraci
Non opem possunt ferre sodales
Pars et in preceps vltro laborat
Scitq̄ nauclerum stertere puppi
Obstupet talis quis/ nihil vltra
Viribus fidit/ spes nec in arte est
Respicit celum vota deo dat
Aut mari sese deicit alto
Audus enatans. si scopulosum
Prominens saxum suscipit ipsum
Uel sinu tuti conditur antri
Laudat excelsum/ gratior illi
Dicit euasi forte benigna

Reseruatū sanctius olim
Obsequi fas sit x̄pe tibi me
Rursus aut si me nauigio das
Ut ar illo fac prosperiore.

Explicit liber primus:

Incipit liber secū

us. Prosa prima. **¶ Donicus.**

¶ Ecce nobis/ o volucer/ altera
dies fulsit illa p̄tinuaueris p̄
cor effari/ q̄ cepta sunt **¶** Volucer
Deminiisti puto sub
quali similitudine finē accepit
besterna colloctio. Nō oino dissimiliter/
nūc aduena n̄ ex p̄cella publici civilisq̄
naufragij p̄sulte fugiēs/ in locū satis abdi
tū/ velut in quādā securitatis insulā se rece
pit. Illic more solitarij sedens leuat se sup
se. theologiā habēs solatricē/ que doctric
est discipline dei et electrix operū illi⁹. q̄ so
brietatē et prudētiā docet et iusticiā et virtu
tem/ quib⁹ vtili⁹ nihil ē in vita hoīb⁹. Dec
erigit ad spem futuroꝝ/ quēadmoduz teri
gimus/ asserens q̄ nō sunt digne passio
nes hui⁹ r̄pis ad futurā gloriā que reuelas
bit in nobis. Addēs q̄ spes non p̄fundit.
ita t̄n si sit vera spes. nō ficta. nō fallax. nō
temeraria. **¶** Est itaq̄ repromissio neq̄ssi
ma/ fallēs q̄ plurimos blādiētes sibi vt ere
mūdo dum cras florida est/ p̄uertī poteris
cū voles/ tanq̄ videlicet et p̄rijs virib⁹ nō
dei dono fiat p̄uersio. **¶** Sūt et alijs q̄s eo
periculosi⁹ q̄ subtili⁹ decipit estimatio sua
dū casus peccatoꝝ varios q̄s p̄periuntur
emēdare nō curāt. vtunt pot⁹ ad supbiāz.
reputantes simile aliqd̄ secū fieri cū aplō/
cui dat⁹ ē stimul⁹ carnis/ ne magnitudo re
uelationū extolleret eū. eis aut sicut aiunt
ne magnitudo virtutū. **¶** Ab alijs migrat
Judas. i. p̄fessio p̄pter multitudinē fuitu
tis. Tedet enīz pudet eos toties ad p̄fesso
res deducere lapsus suos/ a q̄b⁹ abstinere
vel nequeūt d̄no p̄mittēte. vel nō satis vo
lūt **¶** Sūt q̄s scrupuloꝝ in q̄etudo/ et cor
dis pusillanimitas ita p̄turbat vt vix reli
ctus sit i eis spei loc⁹. **¶** Sufficit alijs sci
re de spe p̄ intellectu disserrere/ dicentib⁹ in
deō solo spem eē reponēdā q̄s nesciat. vtz
apud tales null⁹ pene spei vel sensus vel ef
fect⁹ ē. **¶** Inuenies alios sperātes in mise
ricordia dei/ q̄s ad hoīes nulla flectit mise
ricordia. venia nulla pz. **¶** Quid q̄ despe
rāt aliq̄ de dei bonitate/ si non suauitatem
• bb •